

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

6 февруари 2014 година *

„Преюдициално запитване — Правен режим на предприятията — Директива 78/660/ЕИО — Публикуване на консолидираните годишни счетоводни отчети на някои видове дружества — Прилагане на правилата за публикуване на отчетите спрямо дружествата, регулирани от законодателството на една държава членка, но принадлежащи към група, за чието дружество майка се прилага законодателството на друга държава членка“

По дело C-528/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landgericht Bonn (Германия) с акт от 12 ноември 2012 г., постъпил в Съда на 21 ноември 2012 г., в рамките на производство по дело

Mömax Logistik GmbH

срещу

Bundesamt für Justiz,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: Е. Juhász (докладчик), председател на състав, А. Rosas и С. Vajda, съдии,

генерален адвокат: Р. Mengozzi,

секретар: К. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 ноември 2013 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Mömax Logistik GmbH, от Н. Meichelbeck, Wirtschaftsprüfer, и W. Krauß, Rechtsanwalt,
- за Bundesamt für Justiz, от Н.-J. Friche, в качеството на представител,
- за германското правителство, от Т. Henze и J. Kemper, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от G. Braun и К.-Р. Wojcik, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

* Език на производството: немски.

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 49 ДФЕС и член 57 от Четвърта директива 78/660/ЕИО на Съвета от 25 юли 1978 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора относно годишните счетоводни отчети на някои видове дружества (ОВ L 222, стр. 11; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 21), изменена с Директива 2006/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. (ОВ L 224, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 143, наричана по-нататък „Директива 78/660“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Mömax Logistik GmbH (наричано по-нататък „Mömax Logistik“) и Bundesamt für Justiz (Федерална служба по правосъдието) по повод задължението за публикуване на изготвените към 31 март 2009 г. годишни счетоводни отчети в германския електронен бюлетин за задължителните по закон публикации.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 47, параграф 1 от Директива 78/660 гласи:

„Надлежно одобреният годишен счетоводен отчет и годишен доклад за дейността заедно със становището на лицето, натоварено с проверката на отчета, се публикуват според законодателството на всяка държава членка в съответствие с член 3 от [Първа директива 68/151/ЕИО на Съвета от 9 март 1968 година за съгласуване на гаранциите, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 58, втора алинея от Договора, за защита на интересите на съдружниците и на трети лица, с цел тези гаранции да станат равностойни на цялата територия на Общността (ОВ L 65, стр. 8; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 3)].

[...]“.

- 4 Член 50б от Директивата гласи:

„Държавите членки гарантират, че членовете на административните, управителните и надзорните органи на дружеството имат колективно задължението за гарантиране на съставянето и публикуването на годишните счетоводни отчети, годишния доклад за дейността и, когато се изготвя отделно, декларацията за корпоративно управление, която трябва да се изготви по силата на член 46а, в съответствие с изискванията на настоящата директива и, когато е приложимо, в съответствие с международните счетоводни стандарти, приети в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 [на Европейския парламент и на Съвета от 19 юли 2002 година за прилагането на международните счетоводни стандарти (ОВ L 243, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 36, стр. 125)]. Такива органи действат в рамките на компетентностите, които са им възложени съгласно националното законодателство“.

5 Член 57 от посочената директива гласи:

„Независимо от разпоредбите на [Директива 68/151] и [Втора директива 77/91/ЕИО на Съвета от 13 декември 1976 година за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите членки за дружествата по смисъла на член 58, втора алинея от Договора, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 26, 1977 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 8)], държавите членки могат да не прилагат разпоредбите на настоящата директива относно съдържанието, проверката и обнародването на годишните счетоводни отчети на дружествата, регулирани от националното [им] законодателство, които са дъщерни предприятия по смисъла на [Седма директива 83/349/ЕИО на Съвета от 13 юни 1983 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора относно консолидираните счетоводни отчети (ОВ L 193, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 58)], ако са спазени следните условия:

- а) към предприятието майка трябва да се прилага законодателството на държава членка;
- б) всички акционери или съдружници в дъщерното предприятие трябва да са изразили съгласие с освобождаването от това задължение; тази декларация се прави за всяка финансова година;
- в) предприятието майка трябва да е заявило, че гарантира задълженията, поети от дъщерното предприятие;
- г) декларациите по букви б) и в) се обнародват от дъщерното предприятие според законодателството на държавата членка в съответствие с член 3 от Директива [68/151];
- д) дъщерното предприятие трябва да бъде включено в консолидирания счетоводен отчет на предприятието майка в съответствие с Директива [83/349];
- е) освобождаването задължително се посочва в приложението към консолидирания счетоводен отчет, съставен от предприятието майка;
- ж) консолидираният отчет по буква д), консолидираният годишен доклад за дейността и докладът на лицето, натоварено с проверката на отчета, се обнародват за дъщерното предприятие според законодателството на държавата членка в съответствие с член 3 от Директива [68/151]“.

Германското право

6 Член 264, параграф 3 от Търговския закон (Handelsgesetzbuch, наричан по-нататък „HGB“) в редакцията му, приложима към спора в главното производство, гласи следното:

„Капиталово дружество, което е дъщерно предприятие на предприятие майка, задължено да изготвя консолидиран годишен счетоводен отчет съгласно член 290, може да не прилага разпоредбите на този подраздел и на трети и четвърти подраздел от настоящия раздел, когато:

1. всички съдружници в дъщерното предприятие са одобрили освобождаването за съответната финансова година и решението им е публикувано съгласно член 325;

2. предприятието майка е задължено да поеме загубите съгласно член 302 от Закона за акционерните дружества или доброволно е поело такова задължение и е публикувало съответна декларация съгласно член 325;
3. дъщерното предприятие е включено в консолидирания годишен счетоводен отчет съгласно разпоредбите на този раздел и
4. освобождаването на дъщерното предприятие:
 - a) е посочено в приложението към консолидирания годишен счетоводен отчет, изготвен от предприятието майка и публикуван съгласно член 325 чрез представянето му в редакцията на електронния бюлетин за задължителни публикации, и
 - b) е оповестено чрез допълнително съобщение във електронния бюлетин за задължителни публикации от дъщерното предприятие с позоваване на тази разпоредба и посочване на предприятието майка“.

7 Член 290, параграф 1 от HGB гласи:

„В първите пет месеца от финансовата година на групата законните представители на всяко капиталово дружество (предприятие майка) със седалище на територията на страната изготвят консолидиран годишен счетоводен отчет и консолидиран годишен отчет за дейността за предходната финансова година, когато това дружество може пряко или непряко да упражнява решаващо влияние върху друго предприятие (дъщерно предприятие). Ако предприятието майка е капиталово дружество по смисъла на член 325, параграф 4, първо изречение, консолидираният годишен счетоводен отчет за съответната предходна финансова година се изготвя в първите четири месеца от финансовата година на групата“.

8 Член 302, параграф 1 от Закона за акционерните дружества (Aktiengesetz) от 6 септември 1965 г. (BGBl. 1965 I, стр. 1089), изменен с член 3 от Закона от 20 декември 2012 г. (BGBl. 2012 I, стр. 2751), гласи следното:

„Когато е налице споразумение за контрол или за прехвърляне на печалбата, другата страна по споразумението покрива всички годишни загуби през срока на действие на споразумението, освен ако тези загуби не са покрити с друга неразпределена печалба, натрупана в дружеството през срока на действие на споразумението“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 9 Дружеството Lutz Service GmbH (наричано по-нататък „Lutz Service“) е дружеството майка на Mömax Logistik, което предоставя логистични услуги на групата Lutz, чиято основна дейност е продажбата на мебели.
- 10 С писмо от 26 август 2010 г., получено на 1 септември 2010 г., Bundesamt für Justiz определя на Mömax Logistik шестседмичен срок, в който да представи в редакцията на германския електронен бюлетин за задължителни публикации счетоводните документи, изисквани по член 325 от HGB във връзка с годишното приключване към 31 март 2009 г., така че същите да бъдат публикувани в този бюлетин. С писмо с дата 6 октомври 2010 г. Mömax Logistik възразява пред Bundesamt für Justiz срещу тези изисквания. В писмото си то се позовава на освобождаването по член 264, параграф 3 от HGB, като посочва факта, че е включено в консолидирания отчет на Lutz Service със седалище Велс (Австрия).

- 11 Lutz Service изготвя консолидиран годишен счетоводен отчет за финансовата година от 1 април 2008 г. до 31 март 2009 г., като включва в него и годишния отчет на Mömax Logistik. Консолидираният отчет на Lutz Service е публикуван в германския електронен бюлетин за задължителни публикации. В приложението към отчета е отбелязано въпросното освобождаване на Mömax Logistik. Освен това Lutz Service доброволно се е задължило спрямо Mömax Logistik да поема загубите му съгласно член 302 от Закона за акционерните дружества от 6 септември 1965 г. Тази декларация също е публикувана. В електронния бюлетин е поместено и съобщение, че Mömax Logistik ползва освобождаването по член 264, параграф 3 от HGB и че съответното предприятие майка е Lutz Service. В съобщението е отбелязано, че консолидираният годишен счетоводен отчет на Lutz Service е публикуван. Единственият съдружник в Mömax Logistik одобрява ползването на освобождаването по член 264, параграф 3 от HGB за финансовата година от 1 април 2008 г. до 31 март 2009 г. Решението му е публикувано.
- 12 С решение от 13 декември 2010 г. Bundesamt für Justiz отхвърля възраженията на Mömax Logistik и му налага имуществена санкция в размер на 2 500 EUR по съображението, че предприятието майка не е със седалище на територията на Германия и поради това Mömax Logistik не е освободено от задължението за публикуване на отчетите по член 264, параграф 3 във връзка с член 290 от HGB.
- 13 С писмо от 27 декември 2010 г. Mömax Logistik обжалва този акт по административен ред пред Bundesamt für Justiz. В подкрепа на жалбата си то твърди, че транспониращите член 57 от Директива 78/660 разпоредби на член 264, параграф 3 във връзка с член 290 от HGB са в противоречие с правото на Съюза, и в частност със свободата на установяване.
- 14 Bundesamt für Justiz не уважава жалбата. Наред с останалото, тя приема, че неравното третиране на дъщерните предприятия на германски дружества майки спрямо дъщерните предприятия на дружества майки от други държави членки е необходимо по императивни съображения от общ интерес.
- 15 Предвид тези съображения Landgericht Bonn решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Съвместима ли е със свободата на установяване (член 49 ДФЕС) национална правна уредба, съгласно която разпоредбите на член 57 [...] от Директива [78/660] относно съдържанието, проверката и обнародването на годишните счетоводни отчети не се прилагат за дружества, регулирани от законодателството на държавата членка, само когато към предприятието майка се прилага законодателството на същата държава членка и то е съставило консолидирания годишен счетоводен отчет на групата съгласно това законодателство?“.

По преюдициалния въпрос

По допустимостта

- 16 Bundesamt für Justiz и германското правителство смятат, че преюдициалният въпрос е хипотетичен и съответно недопустим. По този въпрос те твърдят, че в разглеждания в главното производство случай не са изпълнени предпоставките за прилагане на член 264, параграф 3 от HGB, доколкото през разглежданата финансова година Mömax Logistik не е представило в законоустановените срокове декларацията за поемане на загубите му за съответната година от дружеството майка, така че да има право на предвиденото в посочената разпоредба освобождаване.

- 17 В това отношение следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика въведеното с член 267 ДФЕС производство е инструмент за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, чрез който Съдът предоставя на националните юрисдикции насоките за тълкуването на правото на Съюза, които са им необходими за решаването на висящи пред тях спорове (вж. по-специално Решение от 19 декември 2013 г. по дело *Fish Legal* и *Shirley*, C-279/12, точка 29).
- 18 Въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактичката рамка, които той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. по-специално Решение по дело *Fish Legal* и *Shirley*, посочено по-горе, точка 30).
- 19 Видно от точка 12 от настоящото решение, в случая запитващата юрисдикция отбелязва, че причината *Bundesamt für Justiz* да отхвърли жалбата на *Mömax Logistik*, което иска да ползва предвиденото в националното право освобождаване от задължението за публикуване на годишните счетоводни отчети, е именно фактът, че дружеството майка на *Mömax Logistik* не е със седалище на германска територия. Запитващата юрисдикция също така посочва, че ако приложимите в главното производство разпоредби на националното право противоречат на правото на Съюза, наложената на *Mömax Logistik* имуществена санкция ще трябва да бъде отменена.
- 20 При това положение преюдициалното запитване е допустимо.

По същество

- 21 От член 50б от Директива 78/660 следва, че членовете на административните, управителните и надзорните органи на дружеството са длъжни да гарантират съставянето и публикуването на годишните счетоводни отчети, годишния доклад за дейността и декларацията за корпоративно управление в съответствие с изискванията на тази директива и, когато е приложимо, в съответствие с международните счетоводни стандарти, приети в съответствие с Регламент № 1606/2002.
- 22 Член 47 от посочената директива гласи, че „[н]адлежно одобреният годишен счетоводен отчет и годишен доклад за дейността заедно със становището на лицето, натоварено с проверката на отчета, се публикуват според законодателството на всяка държава членка в съответствие с член 3 от Директива [68/151]“. Последната директива е отменена и заменена с Директива 2009/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за координиране на гаранциите, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 48, втора алинея от Договора, за защита на интересите на членовете и на трети лица с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 258, стр. 11).
- 23 Съгласно член 57 от Директива 78/660 държавите членки могат да не прилагат разпоредбите на Директива 78/660 относно съдържанието, проверката и обнародването на годишните счетоводни отчети на дружествата, регулирани от националното им законодателство, които са дъщерни предприятия по смисъла на Директива 83/349, ако са изпълнени условията, изброени в същия този член 57, букви а)–ж). В член 57, буква а) е посочено условието към предприятието майка да се прилага законодателството на държава членка.

- 24 Установено е, че Федерална република Германия е използвала възможността по член 57 от тази директива. Въпреки това от текста на член 264, параграф 3 и член 290 параграф 1 от НГВ следва, че изключението се допуска единствено за групите предприятия, в които не само дъщерното предприятие, но и предприятието майка е установено на германска територия.
- 25 С израза „законодателството на държава членка“ в член 57, буква а) от Директива 78/660 обаче недвусмислено се указва, че за целите на прилагането на предвиденото в този член освобождаване към предприятието майка може да се прилага законодателството на всяка държава — членка на Европейския съюз, а не само на държавата членка, в която е установено дъщерното предприятие, желаещо да ползва освобождаването.
- 26 Това тълкуване на посочения израз намира потвърждение в обстоятелството, че за разлика от тази формулировка относно предприятието майка, уводната част на член 57 от Директива 78/660 гласи, че държавите членки могат да освобождават дъщерните предприятия, „регулирани от националното [им] законодателство“.
- 27 Освен това, след като е избрала да прилага това освобождаване, съответната държава членка не може чрез условията за прилагането му да третира различно установените в тази държава предприятия майки и предприятията майки, установени в други държави членки.
- 28 Следователно приложимата в главното производство национална правна уредба, съгласно която освобождаването от задължението за публикуване на годишните счетоводни отчети се допуска само в полза на дъщерните дружества, чието предприятие майка е установено в същата държава членка като тях, е в противоречие с текста на член 57, буква а) от Директива 78/660.
- 29 Предвид изложеното по-горе не е необходимо да се преценява дали разглежданите национални разпоредби са в противоречие със свободата на установяване по член 49 ДФЕС (вж. в този смисъл Решение от 13 юли 2000 г. по дело Centrosteeel, C-456/98, Recueil, стр. I-6007, точка 18).
- 30 При това положение на поставения въпрос следва да се отговори, че член 57 от Директива 78/660 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, която освобождава регулираните от националното ѝ законодателство дъщерни предприятия от изискванията на тази директива относно съдържанието, проверката и обнародването на годишните счетоводни отчети само ако към предприятието майка също се прилага законодателството на тази държава.

По съдебните разноски

- 31 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

Член 57 от Четвърта директива 78/660/ЕИО на Съвета от 25 юли 1978 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора относно годишните счетоводни отчети на някои видове дружества, изменена с Директива 2006/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г., трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, която освобождава регулираните от националното ѝ

законодателство дъщерни предприятия от изискванията на тази директива относно съдържанието, проверката и обнародването на годишните счетоводни отчети само ако към предприятието майка също се прилага законодателството на тази държава.

Подписи